

NYE MENINGER

Sjølstendighet
eller okkupasjon?

Da statsminister Salam Fayad for 2 år siden lanserte prosjektet om å bygge en stat, som skulle søke om medlemskap i FN, ble det også skissert et klart alternativ om dette ikke lyktes: Etter mer enn 15 år som en myndighet med svært begrensede fullmakter, totalt prisgitt okkupasjonten Israel, måtte palestinske myndigheter enten lykkes med å få staten anerkjent, eller de måtte innta at prosjektet lansert etter Oslo-avtalen i 1993 måtte avsluttes. Ansvar for de okkuperte områdene måtte i tilfelle tilbakeføres til Israel. Siden 1993 har det internasjonale samfunnet gått inn og overtatt okkupasjonsmaktens ansvar for sivilbefolkningen i de okkuperte områdene. Alternativene var klare høsten 2009. Jeg fikk dem bekreftet i Ramallah seint i april i år. Legitimiteten til de palestinske myndighetene etter 18 år uten vesentlige resultater på veien mot en egen palestinsk stat er tynnslett. Med søknaden til FN om medlemskap blir verdenssamfunnet utfordret direkte på om de faktisk mener noe med alle de fagre ordene om en sjølstendig palestinsk stat. (...) Deler av den palestinske ledelsen har innsett at de ikke har levert det deres egen befolkning har forventet. Nå har de valgt å stille det internasjonale samfunnet overfor et valg: en palestinsk stat innenfor grensene fra 1967 eller en ren israelsk okkupasjon.

Les hele innlegget til
Petter Bauck på nyemeninger.no.

Som en lite trofast
socialdemokrat
valgte jeg å holde meg
i sofaen denne gangen.

Bjørn Blokhus i kommentar
til «De gamle rivalers valg»

HALVOR FINESS TRETVOLL
Debattredaktør

Kronikk: 6000 tegn inkl. mellomrom.
Hovedinnlegg: 4000 tegn.
Innlegg/replikker: 2000 tegn.
Kortinnlegg: 800-1500 tegn.
Sendes til: debatt@dagsavisen.no

Legg ved portrettfoto. Innlegg kan legges ut på nett. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innleggene.

POST 22/7: Mange vil si at terrorangrepet styrket det norske mangfoldet. Men «mangfold» er neppe en god betegnelse på samfunnets reaksjoner i dagene etterpå. Det var heller snakk om en gjenkjennelse som kan være viktig når nasjonen skal uttrykke sin felles identitet.

Terroreren og «mangfoldet»

KRONIKK

TERJE STORDALEN

Professor i teologi, Universitetet i Oslo

«Kulturelt mangfold» er et begrep med mange betydningsnivåer. Kanskje går dets tyngste innhold i retning av kulturell åpenhet, inkludering og så videre. I hverdagspråket betegner «mangfold» synlige forskjeller. Uttrykket «kulturelt mangfold» kobler idealen om inkludering til synlige forskjeller. Begrepet fokuserer på slikt som er forskjellig, mens det toner ned slikt som måtte være felles. Det som preget de mange markeringene etter terrorangrepet den 22. juli, var imidlertid ikke ulikhet og forskjeller. Ikke siden siste krig har nasjonen hatt så enhetlige reaksjoner. En analyse av gatebildet i Oslo etter 22. juli kan føre til en bedre forståelse hva som egentlig skjedde med oss etter det som rammet oss.

I dagene etter angrepet var Oslo sentrum ett stort minneste. Min pilegrimstrasé startet i Akersgata, gikk rundt VG-bygget til Trefoldighetskirken, ned til Youngstorget, bort Torggata til Domkirken, over Stortorget til sperringen ved Grubbegata, Karl Johan opp forbi Stortinget, Løvebakken, Eidsvollsplass, Spikersuppa, Nationaltheatret, Universitetet og Slottsplassen. Den 27. juli var hele ruten kranset av blomsteraltere, lys, fotografier, kosedyr, brev, og så videre.

Folk hadde markert ting direkte relatert til hendelsene; politisperring, knuste ruter. De hadde også dekorert ting med estetisk verdi, som fontene på Youngstorget, vannspeilet i Spikersuppa, ulike skulpturer. Sentralt sto blomster som symbol for det levende og vakre. Politisperringen i Grubbegata var talende. Det stygge jerngitteret symboliserte død og ødeleggelse. Men det var kledd inn og ble et reisverk for håp: en klagemur av blomster.

Naturligvis er byens befolkning mangfoldig. Et analytisk blikk kunne den 27. juli se ulikheter bak minneritualene. Mange av montasjene markerte verdier som ikke var felles for alle sørgende. På Youngstorget hadde mange markert statuen for den norske arbeider. Ved Nationaltheatret hadde folk dekorert «sine» kulturarbeidere. Ved Løvebakken var demokratiet i fokus, ved Domkirken religionen, ved Universitetet vitenskapen, og på Slottsplassen antakelig den unge nasjonens historie.

De sørgende var en mangfoldig forsamling, men det var ikke mangfold som var poenget. Poenget var det som var felles: sorg, omsorg, demokratiske verdier. Oslo var ikke 20 minneste, men ett. Wergeland, Michelsen, Gerhardsen, kong Olav og Wenche Foss gikk opp i en høyere enhet. Nordmenn av alle slag møttes i sorgen, gjenkjente hverandre som medmennesker og borgere. Minnesteområdet var en felles bekjen-

«Det stygge jerngitteret symboliserte død og ødeleggelse. Men det var kledd inn og ble et reisverk for håp: en klagemur av blomster», skriver Terje Stordalen i denne kronikken.
FOTO: HÅKON MOSVOLD LARSEN, SCANPIX

nelse til byen og landet. Norske muslimer, kristne, jøder, asiater, afrikanere, europeere: Alle var sjokkerte og forvitret. Alle bearbeidet sine traumer i et rituelt og symbolsk rom der resten av befolkningen også var til stede.

Det er ikke overraskende at minnesteområdet Oslo skulle virke slik. Kollektive markeringer fremmer gruppeidentitet. De husker det som er felles, og glemmer det som skiller. At minnemarkeringene bygget kollektiv identitet, bekreftet statsministeren da han kunngjorde «det nye norske vi». Det var et «vi» født i gjenkjennelse over felles sorg. Hvis dette nye «vi-et» skal overleve, er det viktig å sette rett navn på det som skjedde.

Gjensidig gjenkjennelse er viktigere enn tilslutning til programmet «kulturelt mangfold». Men den løser ikke spenning knyttet til kulturelle forskjeller. I beste fall legger gjenkjennelse et nytt grunnlag for å drøfte slike spørsmål. 22. juli viste at kulturell og religiøs integrering i Norge har kommet et stykke på vei. Det finnes verdier som allerede er felles, som blir gjenkjent. La oss bruke ord som ikke skjuler dette!

Kollektive minnemarkeringer søker å glemme alt som truer identitetsprosjektet. Den som eier minneritualene, bestemmer hva som ikke er synlig på minnets arena. I slutten av juli var det lite spillerom for rabiate islamister og militante innvandringskritikere. Fløyene ble nøytralisert av det retoriske grepet å sette mangfold opp mot terrorisme.

På sikt er det uklokt å bruke 22. juli til slikt stillingskrig. En ting er at et ideologisk forsvar for kulturelt mangfold fort får moralistiske overtoner. Da virker det kontraproduktivt. Folk som

trenger positive tverrkulturelle erfaringer, avstår fordi de misliker en implisitt anklage om å være umoralske.

Verre er det at den som foreskriver «mer kulturelt mangfold», foregir å kjenne løsningen og derfor står i fare for å unndra seg selvkritisk prøving. Holder det å be om «mer av det samme»? Mer av det samme kan jo i verste fall bety mer terror.

Snart er det to måneder siden 22. juli. Den 18.–20. september feirer Det teologiske fakultet sitt 200-årsjubileum. Kanskje er tida inne for å begynne å utarbeide mer overgripende, selvkritiske perspektiver? På ett eller annet tidspunkt må vi spørre: Var Anders Behring Breivik primært et medisinsk tilfelle? Eller finnes det sosial, kulturell og religiøs dynamikk i landet som bidrar til å generere denne typen terror?

Har vi for eksempel gode nok sosiale arenaer, rollemønstre, læringsprosesser og fritidssysler for unge gutter av norsk avstamning? Vet vi nok om hvordan de former identitet og menneskelighet i et informasjonsamfunn med svake sosiale nettverk, kulturell spenning og ideologiske provokasjoner? Hvilke roller spiller debatten om kulturelt mangfold i den sammenhengen? (Tilsvarende spørsmål må stilles innen innvandrede miljøer også, men det var nå engang en norsking som ble terrorist.)

Kanskje må helt andre spørsmål belyses. Det som er klart, er at situasjonen krever mer enn et prinsipielt forsvar for kulturelt mangfold. I den samtalen som kommer, vil det være viktig å ha presise navn på det som skjedde i Oslos gater i tida etter 22. juli. Minneritualene hadde et potensial for nasjonal helbredelse som ikke bør få gå til spille.

«Hvis dette nye
«vi-et» skal over-
leve, er det viktig å
sette rett navn på
det som skjedde.»